

Försvarsdepartementet

PPF:s planerings och översynsprocess – utvärdering 2011 – översättning av sammanfattning och slutsatser

---

1. Sammanfattning

Sverige fortsätter att vara en aktiv partner i internationella insatser för att främja stabilitet och säkerhet i Europa och i övriga världen. Sverige bidrar till säkerheten i Europa huvudsakligen genom sitt medlemskap i Europeiska unionen (EU) och sitt nära samarbete med Nato. Sveriges starka stöd till FN fortsätter. Sverige utökar sin förmåga att delta effektivt i multinationella militära insatser, men utan att äventyra den nationella suveräniteten och territoriella integriteten. Den huvudsakliga inriktningen för Sveriges försvar är även fortsättningsvis att försvara landet, men beredskapen att kunna sättas in vid kriser och konflikter ska förbättras och insatserna ska kunna ske snabbare och effektivare, särskilt med kort varsel, genom antagandet av en ny, flexibel, mer expeditionär och operationellt effektiv försvarsstruktur. I slutet av 2012 införs ett system av frivillig personal som ska öka mängden utbildad personal som med kort varsel kan användas för både krishanteringsinsatser och insatser som direkt berör Sveriges säkerhet. Ett försvar med modulärt uppbyggda och för uppgiften sammansatta operativa stridskrafter, som både kan försvara territoriet och delta i hela skalan av multinationella krishanteringsinsatser (även Nato-ledda), ska bestå av en insatsorganisation som i huvudsak är bemannad med personal ur stående förband och kontraktsförband med hög beredskap för att sättas in operativt med kort varsel. Förbandsreserven kommer att användas för att understödja pågående krishanteringsinsatser och för att tillföra hela skalan av insatser den kapacitet och flexibilitet som behövs. Sverige fortsätter att använda Natos planerings- och översynsprocess (PARP) och det operativa kapacitetskonceptet OCC (Operational Capabilities Concept) för att förbättra interoperabiliteten för dessa förband.

Den materielförsörjning som behövs i framtiden för att skapa insatsberedda bataljonsförband, eller stridsgrupper, från Sveriges modulära, insatsberedda operativa förband kommer att innebära ett ökat samarbete med andra länder, särskilt de nordiska länderna (NORDEFKO) och USA samt genom sexnationsavtalet mellan Sverige, Tyskland, Frankrike, Storbritannien, Italien och Spanien. De enbart nationella utvecklingsinsatserna ska minskas och färdigutvecklat material ska anskaffas för att förkorta ledtiderna och undvika långvariga ekonomiska åtaganden. Materiel som redan används kommer att behållas och uppgraderas vid behov.

Sverige fortsätter att ha en helhetssyn när det gäller krishantering genom en sammanhållande och samverkande utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, ett riktat utvecklingsstöd och ett förbättrat civil-militärt samspel i sitt bidrag till insatserna. Sveriges civila beredskapsplanering omfattar stöd vid svenskt deltagande i multinationella insatser (även Nato-ledda), katastrofhjälp, civila aspekter av krishantering, utbildning och övning samt lufttransport av sjuka och sårade.

Sverige deltar för närvarande i insatser ledda av Nato, EU och FN med ungefär 800 personer. Detta inbegriper Nato-ledda insatser i Libyen, Kosovo och Afghanistan. Sverige deltar med åtta JAS 39 Gripenplan för att upprätthålla en flygförbudszon över Libyen och en C-130 med lufttankningsförmåga. Från och med den 1 juli 2011 utökas detta deltagande genom att JAS 39-planets spaningsförmåga ska användas för en utökad inhämtning av underrättelser inom ramen för Operation Unified Protector. Inom ett vidare åtagande i Libyen ska Sverige även öka sina humanitära biståndsinsatser. I Kosovo har Sverige fört befäl över den multinationella brigaden (center) en gång och den multinationella insatsstyrkan (center) två gånger. För närvarande bidrar Sverige med två samverkansteam (ca 70 personer) till KFOR. Sverige leder ett gemensamt regionalt team och stödjer reformer inom säkerhetssektorn. I Afghanistan fortsätter Sverige i huvudsak att bidra med att leda det multinationella återuppbyggnadsteamet i Mazar-e-Sharif. Sverige bistår en norsk helikopterenhet med teknisk personal och har skickat två egna Super Puma-helikoptrar för sjuktransport. Den pool av icke-militär expertis som är tillgänglig för Nato och som uppgår till cirka 300 civila experter, varav sex har tillgång till ett stort nätverk av olika specialistområden, skulle kunna ställas till förfogande.

Genom EU-samarbetet bistod Sverige EUFOR Atalanta med ett örlogsfartyg fram till november 2010 och hade ledningsansvaret för styrkehögkvarteret mellan april och augusti 2010. Den svenska kustbevakningen tillhandahöll ett övervakningsflygplan från maj till juni

2010. Sverige bidrog även med stabsofficerare till dessa, och andra, Nato- och EU-insatser. Sverige fortsätter att stödja olika FN-insatser med totalt ungefär 30 personer. I alla insatser anser Sverige att efterlevnaden av könsperspektiven i FN:s säkerhetsrådsresolutioner 1325 och 1820 är av stor betydelse för att öka den operativa effektiviteten. Sverige kommer att fortsätta att väsentligt bidra till och vara ramnation för EU:s stridsgrupper.

Sverige fortsätter att använda Natos operativa kapacitetskoncept (Operational Capabilities Concept) för att öka interoperabiliteten och beredskapen för de förband som ska delta i multinationella övningar och insatser (även Nato-ledda). Två minröjningsfartyg, två korvetter och en ubåt har kvalificerat sig enligt Natos utvärderingsnivå 2 (NEL 2).

Sveriges avsikt är att Försvarsmakten ska kunna delta i hela skalan av krishanteringsinsatser och, efter 2014, hålla upp till 2 000 personer insatta i antingen nationella eller internationella insatser. Försvarsmakten ska kunna delta kontinuerligt i upp till fyra krishanteringsinsatser, varav åtminstone en är av bataljonsstridsgruppstorlek. I Försvarsmaktens nya utformning kommer Sverige kunna genomföra vissa insatser med kort varsel och delta i andra insatser som är mer utdragna. Förband kommer även att vara insatsberedda enligt EU:s stridsgruppskoncept.

Markstridskrafternas prioritering fram till 2014 är att utveckla förmåga att bilda flexibla bataljonsstridsgrupper från de modulärt uppbyggda, mekaniserade, lätt mekaniserade och lätta manöverbataljoner som ett resultat av den pågående omställningen. Dessa stridsgrupper kommer att vara tillgängliga och insatsberedda och även kunna delas upp i funktionsförband av kompanistorlek utifrån de operativa krav som ställs. Merparten av markstridskrafterna kommer att bemannas av tidvis tjänstgörande personal. I slutet av 2014 kommer markstridskrafterna att omfatta två brigadstaber, fyra mekaniserade manöverbataljoner, två lätt mekaniserade manöverbataljoner, en lätt manöverbataljon, tre stridsvagnskompanier, två artilleribataljoner, en jägarbataljon, två luftvärnsbataljoner, en underrättelsebataljon, en säkerhetsbataljon, två ingenjörsbataljoner, två militärpoliskompanier, ett CBRN-kompani, ett tungtransportkompani och en livbataljon. Det kommer även att finnas 40 hemvärnsbataljoner.

Ett nytt stridsledningssystem anskaffas för att förbättra ledningsförmågan inom markstridskrafterna. De operativa underrättelserna ned till bataljonsnivån kommer att förbättras genom att en mängd ny materiel anskaffas, bland annat taktiska och obemannade flygfarkoster, artillerilokaliseringsradar, obemannade markfordon, andra

sensorer och verktyg för informationsbearbetning. Det nya mobila pjässystemet ARCHER med en 15,5 cm haubits kommer att väsentligt effektivisera förmågan till verkan, särskilt om ammunitionen för precisions bekämpning anskaffas som planerat. Bärbara pansarvärnsvapen med kort räckvidd kommer också att anskaffas. Stridsvagn 122 och stridsfordon 90 kommer att uppgraderas. Bärningsfordon för stridsvagnar och minröjningsmateriel kommer att anskaffas. Den taktiska rörligheten kommer att förbättras genom införandet av nya splitterskyddade fordon, ammunitions- och minröjningsmateriel, bland annat en ny bandvagn med minröjningskapacitet. Luftvärnssystemen robot 97 och möjligen även robot 70 kommer att moderniseras och ett nytt ledningssystem för luftvärnet kommer att införas. CBRN-skyddet kommer att förbättras.

De 20 partnerskapsmålen som de svenska markstridskrafterna omfattas av under 2010 genomförs i stort sett enligt önskemål. En brist på specialister försenar planerade förbättringar inom mindetekterings-, minröjnings- och ammunitionsröjningsförmågan. Det finns personal med kunskap inom oexploderad ammunition och egentillverkade, "improviserade", bomber, som nästan stödjer aktuella insatser. Sverige kan för närvarande inte utveckla avancerad bärbar korträckviddig luftvärnsförmåga på bataljonsnivå på grund av ekonomiska begränsningar.

Sveriges marinstridskrafter fortsätter att utveckla sin förmåga inom kustförsvaret och kustnära strid i skyddat vatten i Bottenhavet och Östersjön. Sveriges framgångsrika deltagande i multinationella marina insatser med stödfartyg, korvetter och ubåtar i Medelhavet och vid Afrikas horn har visat prov på marinens användbarhet och möjlighet att operera i andra operativa områden, även i hög sjö. I slutet av 2014 kommer marinstridskrafterna att bestå av sju ytstridsfartyg (inbegripet fem nya korvetter av Visbyklass med en begränsad minröjningskapacitet), sju minröjningsfartyg, två stödfartyg, fyra ubåtar, ett ubåtsräddningsfartyg, ett signalspaningsfartyg, en amfibiebataljon och en marin logistikbataljon. För närvarande uppgraderas ubåtsflottan och fem minröjningsfartyg. Införandet av akterbunkring till sjöss från något av de befintliga stödfartygen kommer sannolikt att förbättra stridsfartygens operativa uthållighet. Amfibiebataljonen kommer att omorganiseras till en manöverbataljon med amfibisk förmåga och förses med splitterskyddade fordon.

Sverige ökar effektiviteten och interoperabiliteten för den marina ledningen genom att införa ett förbättrat ledningssystem för hela flottan, inbegripet ubåtsflottan, som även underlättar för överföringen av

analytiska data från minkrigsdatacentret (Mine Warfare Datacentre). Den underrättelseförmåga som krävs för att bistå den elektroniska stödverksamheten (ESM) kommer att vidmakthållas och utvecklas. Skyddet av stridskrafterna kommer att förbättras genom att den befintliga ammunitionsröjningsförmågan förstärks med obemannade undervattensfarkoster (AUV) för avvärjning och röjning av krigsmateriel.

Sveriges planerade försvarsomställning kommer sannolikt att påverka marinen mindre än övriga områden. Marinen har under en lång tid inte varit särskilt beroende av totalförsvarspliktiga. Utöver behovet av att ersätta totalförsvarspliktiga i amfibiebataljonen och de få återstående besättningsmännen på fartyg och ubåtar kommer marinen att i stor utsträckning fortsätta som förut när det gäller personalstrukturen. De sex partnerskapsmålen som den svenska marinen omfattas av under 2010 genomförs enligt önskemål, men för att helt och hållet kunna genomföra dem krävs en tillgång till Natos krypteringskoder och utrustning och att Natokompatibla ledningssystem införs.

Sveriges flygvapen består av fyra stridsflygdivisioner, taktisk transport, signalspaning och ett flygburet system för tidig varning och två insatsberedda flygbasbataljoner. Sex C-130-plan kommer att moderniseras och vapensystemen, C2 och den elektroniska utrustningen kommer att förbättras, bland annat genom interoperabilitetsanpassning. Tio Super Puma-helikoptrar är avsedda för undsättning av nödställda och MEDEVAC. Sverige har även 20 lätta Agusta A109-helikoptrar. Ytterligare femton medeltunga UH-60 Black Hawk-helikoptrar kommer att ingå från 2013 och 2018 kommer 18 medeltunga NH-90-helikoptrar att tas i drift.

Det svenska flygvapnet förbättrar sin operativa förmåga och ledning. Link-16 kommer att införas, försvarsmaktens nya informations- och datasystem (SWECCIS) kommer successivt att tillhandahållas flygvapnets taktiska och operativa nivå. ICC, som är ett Nato-system för hantering av flygorder, kommer också att införas. JAS 39 Gripenplanets förmåga att hantera flera roller kommer att utvecklas ytterligare. 2014 utökas möjligheten att kunna använda planet i alla väder, dag som natt. Bland annat förbättras dess förmåga att attackera mål på långa avstånd genom införandet av ett nytt vapensystem. C-130 Hercules har försetts med en taktisk lufttankningsförmåga. Den flygburna radarspaningen och de flygburna övervaknings- och kontrollförmågorna kommer att vidmakthållas. Flygvapnets stöd till specialförbanden fortsätter att utvecklas i takt med att de operativa förmågorna, särskilt hos helikoptrarna, förstärks. Den befintliga MEDEVAC-kapaciteten hos

Super Puma-helikoptern vidmakthålls. Liknande kapacitet kommer att utvecklas för den nya UH-60 Black Hawk-helikoptern.

Egenskyddsförmågorna för de flesta operativa luftfartygen kommer att förbättras och mörkerutrustning anskaffas för taktiska transportplan. Tidskritiska målval och dess effekter kommer att vara centrala för Sveriges utveckling av ett omfattande koncept för underrättelse, övervakning och spaning (ISR). Flygbaserna kommer att ha en förbättrad kapacitet inom oexploderad ammunition och rutinerna för personalens återhämtning kommer att standardiseras och gälla för hela Försvarmakten. Genomförandet av de tio partnerskapsmål som Sveriges flygvapen omfattas av under 2010 fortgår utan större problem.

Sveriges logistikkoncept omfattar logistik, stöd och underhåll, hälso- och sjukvård samt förflyttningar och transport. Modulärt uppbyggda, flexibla, insatsberedda och hållbara logistikförmågor utvecklas, men Sverige anser att logistikbegränsningarna sannolikt kan minimeras genom stöd från värdlandet, stöd från leverantören, stöd från tredje part och, potentiellt, multinationella logistiklösningar. Försvarmaktens logistik ansvarar, som huvudleverantör av logistiktjänster, för att ge stöd i landet och till insatta förband. Två logistikförband är beredda att delta i multinationella krishanteringsinsatser (även Nato-ledda). Sverige deltar i Strategic Airlift Capability (SAC) och Strategic Airlift Interim Solution (SALTS) och är även medlem i Movement Coordination Centre Europe (MCCE). De operativa transporterna bistås av Sveriges sex C-130-flygplan och tre transportledningsplutoner.

Sverige fortsätter att utveckla sin förmåga till ledning inom multinationella insatser, inkluderande NATO-ledda sådana. På brigadnivå och lägre kan för närvarande inte markstridskrafter kommunicera på ett säkert sätt med andra deltagande enheter. Flygstridskrafterna möter ställda krav vad avser kommunikation i luftoperationer och mark- luftoperationer. Svensk luftburen ledning är nu försedd med länk-16. Vid NATO-ledda operationer, behöver marina enheter få tillgång till NATO kompatibel utrustning, t.ex. länk-11, för att bli fullt interoperabla med andra enheter. Tillgång till NATO krypto system är nödvändigt.

Sverige uppfyller NATO-standard när det gäller sjukvård. Insatta enheter i krishanteringsoperationer medför alltid medicinskt stöd av typ Role 1 och har grundläggande evakueringsmöjligheter. Skador som kräver medicinsk vård av typ Role 3 kan evakueras med flyg. Ett multinationellt koordinerings center för patientevakuering (PECC) kan säkerställa att allvarligt skadade kan evakueras från stridsfältet till platser i operationsområdet som har typ Role 2 MTF faciliteter. Svenska enheter

som är grupperade i NATO-ledda operationer uppfyller de grundläggande individuella och förbandskrav vad avser CBRN skydd. Rapporteringsrutiner kring CBRN uppfyller NATO standard.

Svenska CIMIC team utbildade för EU Nordic Battlegroup som stått i beredskap första halvåret 2011 utgör en tänkbar modell för en framtida svensk CIMIC kapacitet. Teamet är modulärt uppbyggt och kan anpassas för att möta olika operativa behov.

Åtta av de 22 generella partnerskapsmålen som Sverige omfattas av under 2010 är nya. Dessa omfattar utvecklingen av underrättelseförmågor, gemensam underrättelse, övervakning, målinvisning och spaning, nationell underrättelseinhämtning genom interpersonell kontakt (HUMINT), ingenjörsunderstöd, utbildning i stabilisering och återuppbyggnad inför insats, planering och rapportering för operativ logistik, nationellt stöd till insatta förband och stöd från värdnationen. Utvecklingen av förmågor och stridskrafter med hög beredskap är den högsta prioriteringen för Försvarsmakten. Sverige strävar efter att alla förband ska kunna delta i multinationella insatser (även Nato-ledda) och ha kvalificerat sig enligt Natos utvärderingsnivå 2 (NEL 2), men det kommer att kräva en utökning av antalet utbildade utvärderare. Genomförandet av alla andra generella partnerskapsmål fortgår i stort sett som planerat.

Pliktsystemet ersattes av ett helt frivilligt system i juli 2010. Det nya systemet för rekrytering och grundutbildning kommer att vara infört under 2012. Under övergångsperioden kommer de före detta totalförsvarspliktiga att erbjudas en anställning i de stående förbanden eller kontraktsförbanden eller ingå i personalreserven. De totalförsvarspliktiga kommer därefter att fasas ut från förbanden i takt med att den direkta rekryteringen av frivilliga ger tillräckligt med personal i de stående förbanden och kontraktsförbanden samt i förbandsreserven. Under 2011 förväntas Försvarsmaktens totala personalstyrka under fredstid att uppgå till ungefär 13 000 anställda. När Försvarsmaktens nya struktur är helt genomförd 2018 kommer den att bestå av 15 200 officerare, underofficerare, frivilliga och specialister på heltid och ytterligare 12 300 reservofficerare, underofficerare, utbildade beredskapssoldater och specialister som tjänstgör på deltid. I händelse av en mobilisering finns det upp till 22 000 frivilliga tillgängliga för hemvärnet.

Försvarsutgifterna under 2009 uppgick till 36 247 miljoner svenska kronor (4 736 amerikanska dollar), vilket motsvarar 1,1 % av BNP. Under 2010 beräknas dessa ha ökat med 7,8 % i reala termer till 40 187

miljoner svenska kronor (5 578 miljoner amerikanska dollar) och förutses öka med 0,2 % i reala termer till 40,068 miljoner svenska kronor (5,350 miljoner amerikanska dollar) under 2011. Utgifterna för anskaffning av ny materiel förväntas svara för ungefär 22 % av de totala försvarsutgifterna under 2011. Kostnaderna för att delta i internationella krishanteringsinsatser ingår i försvarsbudgeten. Utgifterna under 2009 var 1 639 miljoner svenska kronor (214 miljoner amerikanska dollar) och 2 116 miljoner svenska kronor (293 miljoner amerikanska dollar) under 2010. Anslaget för 2011 är 2 311 miljoner svenska kronor (365,6 miljoner amerikanska dollar). Merkostnaden för övervakningsuppdrag, militärobservatörer och vissa uppdrag under FN:s ledning finansieras av Utrikesdepartementet.

2. Slutsatser

Sverige ställer om och utrustar sin försvarsmakt så att den blir mer flexibel, användbar och tillgänglig för deltagande i de multinationella krishanteringsinsatser som, i nuvarande geopolitiska miljö, utgör de mest sannolika scenarierna för en insats med denna. Bemanningen inom Försvarsmakten baseras numera på frivillig rekrytering. Det tidigare pliktsystemet tillämpas inte längre. Icke desto mindre fortsätter den huvudsakliga, och potentiellt mest krävande uppgiften för Försvarsmakten, att vara att försvara Sveriges suveränitet och territoriella integritet. Även om Försvarsmakten i extrema fall fortfarande kommer att vara beroende av en mobilisering av reserver, med understöd av hemvärnet, torde Sveriges nyutvecklade operativa stridskrafter besitta en operativ förmåga och stridsduglighet som i första hand avskräcker från anfall och om det misslyckas kan försvara landet mot alla utom ytterst ihärdiga och utdragna angrepp. När det gäller nationellt försvar vidmakthåller Sveriges mark- (inbegripet hemvärnet), marin- och flygstridskrafter, med understöd av Försvarsmaktens organisation för logistik, en betydande kapacitet för ett självständigt och samordnat agerande, utan understöd från andra.

Sveriges engagemang för internationell fred och säkerhet är tydligt, med dess bidrag till en mängd olika typer av insatser under ledning av FN, EU och Nato. Som icke-medlem av Nato har Sverige bidragit väsentligt till försvarsalliansens operativa verksamhet, inbegripet men inte begränsat till befälet för en multinationell brigad i Kosovo under Nato-flagg. Medan det på politisk nivå måste finnas en skillnad mellan medlemskap och icke-medlemskap i Nato kräver delade operativa risker och ett delat operativt ansvar likvärdig tillgång till underrättelser, säker kommunikation och andra nyckelförmågor som är kritiska för uppdraget. Vissa betydande framsteg har gjorts och Sverige fortsätter att

identifiera de områden som innebär begränsningar som kan minska effektiviteten av Sveriges bidrag till Nato-ledda insatser.

Sverige satsar stort på att utveckla sina markstridskrafter. Insatsförbanden kommer att ha lätta, medeltunga och tunga förmågor och kan sålunda bidra till samtliga operativa krishanteringsinsatser både inom och utanför Sverige. Försörjningen av tillräckligt tränade soldater kommer att vara central. En hög beredskap och helt frivilliga markstridskraftsbataljoner ska enligt Natostandard uppnå minst 90 % personaluppfyllnad. Utbildningsprogrammen ska utgå från den längre tid som personalen i markstridskrafterna förväntas tjänstgöra, nu när plikten inte längre gäller, och syfta till att utveckla individuella och kollektiva kompetenser upp till bataljonstridsgruppsnivå. Det bör finnas ett ökat fokus på insatser med kombinerade truppslag, till exempel artilleri- och flygunderstöd. Metoder för att införa Sveriges ISTAR-förmågor effektivt i hela markstridskrafterna för att på bästa sätt informera och underlätta hanteringen vid strid i realtid förtjänar också ett noggrant övervägande.

Marinen har väl utvecklade förmågor inom kustförsvar och kustnära strid i de vatten som omger Sverige. Insatser till stöd för multinationella insatser har framgångsrikt genomförts långt utanför närområdet. I detta sammanhang kommer den framtida ytgående flottan, inbegripet de fem fartygen av Visbyklass med avancerad smygteknik, att kräva ytterligare kommunikationsutrustning och bestyckning för närförsvar, särskilt mot asymmetriska hot. Vid utdragna uppdrag i tropiska vatten måste miljösystemen också uppgraderas. Andra ytgående fartyg, inbegripet de flesta av minröjningsfartygen, är i allmänhet för små med begränsad uthållighet för långvariga insatser. Inga av de fartyg som används för närvarande har helikopterkapacitet, med undantag för det nya fartyget i Visbyklass där en liten helikopter kan landa på akterdäck. Det finns ingen hangar. Förbättrade stödförmågor till sjöss för stridsfartyg skulle förbättra möjligheten att delta i insatser under längre perioder.

Sverige vidmakthåller en mångsidig uppsättning flygstridskrafter som kan stödja det nationella försvarets behov men som också har en inbyggd förmåga att delta i multinationella, även Nato-ledda, krishanteringsinsatser. Flygvapnet bör fortsatt prioritera utveckling av möjligheten att understödja de svenska markstridskrafterna; förmågan att verka i integrerade operationer som inbegriper förmågan att lämna flygunderstöd, stödja med helikopter och andra resurser. Detta skulle öka försvarsmaktens övergripande förmåga substantiellt.

Det nationella logistiksystemets utformning, förmågor och kapacitet till stöd för insatser är i allmänhet en bra indikator på nivån av en försvarsmakts åtagande i expeditionära insatser utanför nationsgränsen. I Sveriges fall kan Försvarsmaktens logistik ge stöd åt insatser upp till nationell ambitionsnivå utan att behöva förlita sig alltför mycket på bistånd utifrån. Sverige anser att ett deltagande i multinationella initiativ, till exempel i Strategic Airlift Capability, kan innebära att väsentliga förmågor blir mer kostnadseffektiva än i en enbart nationell satsning. Interoperabiliteten mellan svenska system och Nato-system kan förstärka och underlätta för en delad försörjning av nödvändiga förmågor i hela det operativa stridsområdet, vilket potentiellt kan minska kostnaderna samtidigt som stridseffektiviteten ökar.

Sveriges omställning från att bemanna sitt försvar genom plikt till ett system med rekrytering av frivilliga för längre tjänstgöringstider, antingen som tidvis eller kontinuerligt tjänstgörande, kommer i första hand att kräva att personalförsörjningssystemet utvecklas så att Försvarsmakten kan bemannas fullt ut. Därutöver kommer behovet av att behålla utbildad personal, särskilt med specialistkompetens, att kräva att lämpliga åtgärder utvecklas för att få personalen att stanna, inbegripet ett karriärprogram som kan matcha individuella önskemål med tjänstgöringskrav och belöna prestationer. Detta blir en utmaning.